

ZOMBOR ÉS VIDÉKE.

POLITIKAI és VEGYES TARTALMU MEGYEI KÖZLÖNY.

Megjelenik hetenkint háromszor: vasárnap, kedden (féltéven) és csütörtökön.

Hirdetések és előzetesek fölvetetnek a egyes számok kaphatók helyben: Muzsik és Parties könyv- és nyomdájában, Schön Adolf könyvkereskedésében, Hay Sándor dohánytöszdájében, valamint hirdetések s nyiltéri közlemények ugy a fővárosi mint a külföldi összes hirdetői irodákban. — Egy szám 10 kr. (Félvés 5 kr.)

ELŐFIZETÉSI DÍJ.	
Helyben lakozók részére	8 frt.
Egész évre	8 frt.
Fél évre	4 frt.
Negyed évre	2 frt.
Vidéken lakozók részére.	
Egész évre	9 frt. — kr.
Fél évre	4 frt. 50 kr.
Negyed évre	2 frt. 25 kr.
Néptanítóknek helyben	
Egész évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 frt. —
Negyed évre	1 frt. 50 —
Néptanítóknek vidéken	
Egész évre	7 frt. — kr.
Fél évre	3 frt. 50 —
Negyed évre	1 frt. 75 —

Szerkesztési iroda és kiadóhivatal: Sütét s csendes-utca sarkán, Hofener-tele házában, hová minden a lap szeltemre előzetes illető közlemény, az előzetesek és hirdetések is küldendők
Bérmunkálaton levélkémek megküldésére: Kéziratok nem adhatók vissza.
Szerkesztővel értekezni: d. e. 11 órától 12-ig és d. n. 3-tól 5 óráig

„Zombor és Vidéke” tisztelt olvasóihoz.

A „Zombor és Vidéke” a képviselői választások mozgalmal idejében alakult a politikai lap, az akkor megszerte megindult élekt part agitációk és korteskedések, de főleg a kormány közegeinek mindebe avatkozó furlangja, e lap pártfogói részéről a legnagyobb ovatosságot tette szükségessé.

Ez szolgálta okot arra, hogy a „Zombor és Vidéke” mellé szemelyünkben egy ellenőrző bizottság állítassék, melynek feladatává tétetett egyrészt a lap szerkesztőségét szellemileg támogatni, másrészt pedig az ellenzéknek vele szolidaritásban levő anyagi érdekeire felügyelni.

Miután azonban ez idő szerint a pártok küzdelme nem csak megyénkben de országszerte lecsillapodott, és az ellenzék a maga hivatásával a csendesebb de annál komolyabb tevékenység medrébe van utalva, nem látjuk szükségét annak, hogy az eddig ovatossági szempontból gyakorolt ellenőrzést a felvett alakban továbbra is fentartsuk, annál kevésbé, mivel e lap szerkesztőségének eddig tanusított buzgótsága iránt elismeréssel adozva, a jövőben is teljes bizalommal várjuk el, hogy a megyei ellenzék érdekeit képviselni fogja.

Miért is van szerencsénk tisztelt olvasóinkat minden félreértés elkerülése végett ezenel értesíteni, hogy a lap e mai naptól kezdve a homiokan megnevezve volt ellenőrző bizottság kihagyásával fog megjelenni.

Kelt Zomborban, 1884. szept. hó 10-én.

Martóni Karoly,
Szemző Gyula,
Kozma László.

Rendjeles világ.

Tisza Kálmán, a jökevű adakozó, — kitanulva a profanum vulgus genéjét, kormányrajutásával egy esomó rendjre vele pillantását, s így kiáltott fel: in hoc signo vinces!

És kezdte hullajtani a zifra keresztteekéket, melyekkel állítólag az a hatás van összekötvé, hogy a telivér nyárszolgárból is valódi kékvér mágnast varázsol.

Egy valóságos rendjelzapor kerekedett, mely hivatva volt a XIX század genúsának vetését, a felvilágosodottság, az egyenlőség, polgárság arany ka-

lászait tönkre-silányítani s helyében a rang-körság dudvát felvirágoztatni.

Boldog-boldoglatlan esengni kezdett egy keresztcske után.

Eladták hitüket, meggyőződésüket az emberek egy kis piros szallagon függő aranyos ordóért.

És Tisza Kálmán tábora szaporodott,

Körül volt véve mellokán halhatlanságukat jelző kitüntetésekkel ékes mamelukoktól, a kik tüzbe-vizbe követtek. A rendjelosztás utóvégre kezdett en gros üzlet lenni, melynek czégyvezetője a derék Várady Gábor lett. Az üzlet virágzott. Az ordók keltek. Hanem a czégyvezető mind merészebb vállalkozta bocsajtkozott s egyszerre csak beállott a kraach. A czégyvezető csodát mondott. Az emberek kezdtek kitörülni álmos szemeiket, s belátták, hogy az ordó is csak üzlet, — mint a börze egyéb tárgya.

Lehet vele spekulálni a la hausse, s a la hausse. Beállott a rettentó hausse. Nem keltek az ordók. De ez csak rövid ideig tartott. Jött egy új választás s az ordók agója rapide emelkedett; mindennap egy-egy fényes csillag hullott le az udvar egéből, valamely kitünő kortes mellére.

Ez a manover Tisza Kálmán jövőjét megállapítja, s alapos kilátás volt arra, hogy a sok ordós halandó — halhatatlama teszi az ő uralkodását.

Hízen alig volt már ember, a ki a közügyek terén érdemeket nem szerzett, s úgy tetszett, mintha valóban nagyon jámbor ember volna az, a ki mostanában még csak egy rendjeleskére se tudott szert tenni.

Egyszerre váratlanul villámcsapásként járta be a hír a nagy mameluk-országot, hogy a király némely osztogatói szokott rendjelet megfosztott varázsréjéről, s melynél fogva azok a telivér polgárt kékvérü mágnássá alakították át.

Az emberek már most csakugyan kitörültek álmos szemeiket, s kezdtek józútan mosolyogni.

Nem kitüntetés lett az ordó, hanem egyszerű kijelentése annak, hogy X. vagy Y. tizpróbas mameluknak ismertetik el.

S a ki még rendjelről álmodozott valódi érdemek utján, ijedten bujt félre, hogy meg ne lássák.

Most hát szélesedn uralkodik a rendjeles világban.

A kijózanodott emberek kezdik be-

látni, hogy a rendjelek és címek nem egyértelműek a hazafisággal, s ujjal mutogatnak azokra, a kik mellokön rendjelet viselnek, mondván: „Ni, ez is egy szegény tatár!”

S ugy miként Deák Ferenc nem volt rábirható egy rendjel elfogadására, s a mint Arany Jánost nagynehezen lehetett kápacználni a Szt.-István-rend keresztjének elfogadására, — ugy ma már egészen létköznapai emberek is vonakodni fognak a nyilvános kinevetetés veszélyétől, — mert a ki ma egy talmi ordót nyer, az csak nevétség tárgya.

S ha akad ember, a kiből az ambíció elérte a hőbort azon fokát, hogy egy különben is jelentéktelen kis ordócskát, melyet Tisza Kálmán még a harangöntő hajduk közt is osztogat, — közsé mellére tűzni, — az valóban képsajnálatra érdemes.

Müller Gyula

Országos hírek.

szept. 7-én.

A kassai igen fárasztó gyakorlatok a kellő időnél tovább fenntartott tartalékosok nagy örömeire, he 4-én véget értek. A honvédség gyakorlatai mult hó 29-étől kezdve foglalkoztak tartani.

Nagyszében A 12 hadtest gyakorlati szept. 7-én a szécseli magaslatoikon fejezték nire a csapatok vissza vonulnak helyorségeikbe.

Tisza Kálmán miniszter-elnöknek Nagyváradra való utazása alkalmából az ottani polgármester felhívást intéz a választópolgárokhoz, hogy gyűljenek össze e hó 10-én d. e. a Fekete Sas térében, hogy a miniszter-elnöknek, egyszermind Nagyvárad orsz. képviselőjének beszédét meghallgassák.

Szeged város 1. kerületének s egyuttal a dícsosztómartoni kerületnek képviselője, Tisza Lajos gróf valóságilag a szegedi mandátumot tartja meg, a dícsosztómartoni pedig átengedte br. Kemény Jánosnak. Dícsó Szent-Mártonban még a legnagyobb kormánypártiak is dizzognak hogy a szegedi gróf az ő megkérdésük nélkül akar ma elhelyezni egy más jelöltet megválasztatni az ellenzék választók pedig határozott akcióra készülnek.

A magyar miniszterek a napokban valamennyien együtt lesznek már a fővárosban. A jövő hét derekán fontos minisztertanács fog tartani, mely az 1885. évi budgettel foglalkozik s megállapítja a jövő országgyűlés elé kerülő törvényjavaslatok rendjét.

Dícsó-Szentmárton orsz. képviselője Tisza Lajos gróf szept. 8-án érkezett oda s a megyeházában tartotta beszédét, melyben okadotja a szegedi mandátum megtartását s a dícsó-szentmártoni kerületben e miatt bekövetkező új választásra való tekintettel dícsóította a kormány politikáját s ócsárolta az ellenzék pártokat Delután 2 órakor bant volt, mely után Tisza Lajos gróf vissza ment Baláz telekre.

Egyveleg.

Király es jegyzető. Mulatságos jelenet volt a turini kiállítás Umberto ki-

rály látogatása alkalmával. A király hadseregde kíséretében a bronztárgyak térében szemlélté a tárgyakat, midőn egy jegyzető közzelelt hozzá s tisztelteltjesen mondá: „Felsőleg meg fog bocsátani.” — „Mit kíván” kérde a király. — „Megbizomom felvését” — felelte a jegyzető, — „hogy e tere minden látogatóját fölkerjém, hogy legyen egy kiállítási sorjegyed.” — „Ha így áll a dolog — szót nevetve a király — azon könnyen lehet segíteni.” — S ezzel magához intve hadseregét, utasítást adott, hogy részéről száz darab sorjegyét vásároljon.

Francia alosság. A párisi „Temps”-ban egy távirat van az illeto lap bécsi levelezőjétől Milan szerb király ismert vasuti balesetéről. E szerint Milan király kénytelen volt „Theisz”-ben kiszállni s egy szállóházba hajtatni, míg a királyné és a trónörökös a pályaudvarban maradtak. A „Temps” szerint tudni illik Theisz Elek főkaptány — vasuti állomás, ahol a király kiszállt.

Szerencses paraj. Ilyen se történt még soha! A rákos keresztúri kis erdő tisztán a napokban két fiatal ember „beszélgetheli nyegyeket” akarták elintézni. Meg is jelentek segédük kíséretében a szállást foglalva már csak a jeladást várták, hogy a lővéssel az erdő senejét megzavarják. Ekkor azonban két hatalmas kutya ugrott elő s nekik ronttak a párbajozók egyikének. Miután az egyik orvos karját meharapta az egyik kutya sikerült a vad ebeket elizni. Ez nem elég! Irigkos hó zápor támadja meg a bolhatalmokat s most egy csoport sühancet kellett küzdeniök kikötő hosszú árva után le is győztek. A ellenfelek a nagy munka után mind jó barátok hagyták el a vérel nem áztatott teret.

Felhívás megyénk gazda közönségéhez.

A Gazdasági egyesület eljárt, a mezőgazdaság okszert fejlesztésével s ezzel a megyei gazdákönöztség érdekeinek előmozdításával, a kövargyönösség emelését csak úgy véli elérheti, ha általános az érdeklődés az egyesület iránt, ha az oly anyagi viszonyok közt van, hogy intencióját az anyag nem korlátozza; ez pedig előrhető akkor, ha minél számosabban belépnek az egyesület kötelekbe.

A közönség és egyesületünk között a jó ügy érdekében fennálló kapcsolatot fenntartunk arra, hogy bizalommal forduljunk a gazda közönséghez azon tiszteltteljes kérelemmel, hogy egyesületünk érdekeit felkarolva, lépjenek be a tagok sorába, tagokat gyűjtsenek.

Némi mihezartás végett közöljük a tagok kötelezettségét, és némely előnyt, melyben a tagok részesülnek:

a) Az egyesület tagja lehet minden földbirtokos, a mezőgazdaság iránt érdeklő egyén, nemkülönbön testületnek (község stb.).

b) Az egyesület tagjai: a) a lap átk, akik az egyesület számára legalább 100 forint lekötnek s magukat az egyesületi közgyűlés határozatához képest annak vagy egyszerű, vagy részletekben leendő fizetésére kötelezik.

b) rendez tagok, akik 6 évig évenként 5 forint fizetnek.

c) évdijas tagok, akik 6 évig évenként 2 forint fizetnek.

A tagok számára fennálló intézmények. Egyesületünk az első magyar ált. biztosító társasággal szerződési viszonyban van, mely szerint az egyesületi tagok a különféle biztosításoknál tetemes kedvezményben részesülnek, még pedig a jégkárbiztosításnál 20% al, nád és szalma tetéjű házak biztosításánál 20% al, zsinylet tetéjű házak biztosításánál 20% al,

cserép tetejű házak biztosításánál 37,9% -al, gabona készlet meg. stb. biztosításánál 10% -al.

A gazd. egyesületek van megfizető állomása, a hol a magvak jószágát és valódi szűköséssel, csekély díjért feltételek vizsgálatait.

Minden a gazdaság körébe vágó körde zökönésre és tudakozására a titkári hivatal készséggel és díjmentesen nyújt felvilágosítást.

Az elmúlt évtől látható, hogy a tagsági kötelezettséggel járó pánzbeli áldozat, csupán látszólagos áldozat, mert eltekintve minden más előnytől, a csekély tagdíj már a biztosításnál megtérül.

A belépni szándékozók akár levél útján, akár személyesen siveköljenek a titkári hivatalban jelentkezni (Zombor, eszes utca Millasevits-féle ház.)

A nagyérdemű közönség hazafias támogatását kérve, maradtam.

Kifünnö tisztelettel
Szemző Gyula s k
alelnök

Közegészségügy.

Zombor szab. kir. város közegészségi állapota 1884-ik évi augusztus havában.

Az általános közegészségi állapot a hó folyamán úgy városunkban, mint az összes szállásosportokon kiválóan kedvező volt; comparatió megjelölések szerint: az előző négy év közül, csak az 1881-ik évnél meg felelő havában voltak ezekhez hasonló közegészségi viszonyok, míg a többi évek (1880,

1882 és 1883.) augusztus havában kevésbé kedvező közegészségi állapot uralkodott.

Lakosságunk havonkénti szaporodási, a népességviszonyok kérdését illetően, az elert eredményével az adott viszonyok között, míg sikerült az összes e fontos kérdést is befolyásoló közegészségi tényezők közreműködését a gyakorlati életben biztosítani, egyelőre meg lehetünk elégedve.

A kormozgandó valamivel élénkebb volt mint a múlt évben, a mennyiben ezen dínnyevésből, a sok hatóságú ellenőrzés dacára, nagyobb mennyiségű féltég, vagy éppen erőlen gyümölcs és élesztőtök fel a szegény sorusok s a gyermekek által, míg folyólag heveny kórállapotok (váltólag, gyomorhőhárta) merültek fel, habár ilyen, mint, legfőbbnyire, főleg ha gyógykezelésnek kedvező kimeneteli betegülési esetek, a közegészségi viszonyokat egyáltalán nem, vagy csak jelentéktelen mérvben szokták átérteni. Heveny fertőző körök tellette szárványosan, alig néhány esetben mutatkoztak.

A gyermekvilágban, a 7 éven aluliaknál a közegészségi állapot még mindig sok kivánsítást valót hagy hátra, s ennek teljes megszüntetése egyhamar nem is várható, mert a gyermekhalandóság fontos ügye, megelőzőleg számos vele összefüggő közegészségi kérdés megoldására várván, mindenek előtt a közegészségügy minden ágában oly főki javulást feltételek, melynek megvalósítás s állandósításához a közegészségi hatóságok megfigyelt munkálkodása mellett, az egyházzal s iskoláknak sok évi buzgó közreműködésére leend még szükség.

Szűmülő lévén, az iskolába járó gyermekek között levő közegészségi viszonyokról biztos tájékozást nem nyerhetnek, mindazonáltal az orvosi gyakorlatban felmerült gyér esetek, azt engedik következtetni, hogy a 7 éven felüli gyermekeknél az egészségi

állapot e hóban kifogásolásra okot nem adott.

A felnőttek között uralkodott általános egészségi állapot minden tekintetben kielégítő volt.

Meghalt e hóban: 53 egyén; 1880. évi augusztus havában: 53; 1881-ben: 45; 1882-ben: 66; 1883-ban: 52. E hóban elhaltak közül: 31 fiú és 22 nőnemű. Hét évvel aluli: 29 (a meghaltaknak: 54,7 százaléka) ezek közül gyógykezelésnek: 17 és 18 nemű. Hét évvel felüli 24 ezek közül orvosoltatott: 13 és 11 nemű; összesen gyógykezelésnek: 24 és 29 nemű.

A halálok a kezelő orvosok és városi halottkém megintározása szerint a következő:

1. Ragályos betegségben meghaltak: 1, romboló toroklóbán: 2; gyermekágyi lázban: 1.

II. Egyéb betegségek folytán: valeszületett gyengeség s gyermekaszály: göröcsök 13 (a meghaltaknak 24,5 százaléka; 1882-ben: 15,1 százaléka; 1883-ban: 23 százaléka) agyborokló: 1; hághurut: 2; tüdőgümőkör: 10 (a meghaltaknak 18,8 százaléka) tüdőmégnyel: 1; hashártyalob: 1; gyomorhőhárta: 3; májaját: 1; rák: 1; vikkör: 1; szájesük-derme: 1; aggaszály: 4; vízbe fullt: 1; agt sebekben: 1; meggyilkoltatott: 1 halva született: 3 fiú és 1 leány; összesen: 4.

Az elhaltak kora: 0-1 évig: 20 (ezekből 2 törvénytelen); 1-5 évig: 7; 5-20 évig: 5; összesen 0-20 évig: 32; 20-30 évig: 2; 30-40 évig: 3; 40-60 évig: 5; 60-80 évig: 10; 80 éven fölül: 1.

A mi kútjaink kivétel nélkül: talaj vizűknek, (Grundwasserbrunnen) ivóvizűk:

talajviz (Grundwasser) melynek névnapja föl ytonos változásoknak van alávetve; ezen ingadozás folytán a víz tükre felett, a medvesen maradt talajban alsóbb rendű növényzet tömegesen burjánzik, melyet az emelkedő talajvízjárás, mely újat különben is állati hulladékokkal s rothadó anyagokkal s nem inprágnált talajon veszi, magával sodor s így a kút vizét a felette, veszélyes szerves alkatrészekkel még inkább megfertőzteti.

Elve született e hóban: 99; 1880-ban: 71; 1881-ben: 97; 1882-ben: 85; 1883-ban: 83.

Az e hóban születők közül törvényes: 43 fiú és 39 leány; összesen: 92; törvénytelen: 6 fiú és 1 leány; összesen: 7; született tehát összesen: 49 fiú és 40 leány.

Az 1880-ik évi augusztus havi szaporodás volt: 15; 1881-ben: 52; 1882-ben: 49; 1893-ban: 31; e havi szaporodás: 36 (18 fiú és 18 leány.)

Orvosrendőrlég megvizsgáltattak e hó folyamán több alkalommal a városban aráni szűköt dőlmezői cikkek, valamint a gyümölcszetek; a f. é július hó 11-én 40-182 számú az ivóvizék megjavításának, illetőleg megtisztításának tárgyában kiadott helygymnizsteri körrendelet értelmében, ti. zetes vegyi vizsgálat alá vettem. Petrusz Dáma e helybeli szerb tanító képezde kifünnö tanárának szíves közreműködése mellett, a városi főmérnök által megjelölt, a város belferületén levő 16 főbb kútkút vizét meg vizsgálattam legnagyobb része ivóvizűk használat.

A megjelölt vizelmzés eredményét mutatja a következő kimutatás:

Szám	K Ö Z K U T A K	Külső kinézése	10000 részben tartalommal (százalék)	Ammon	Nitratok	Chloridok	Sulfatok	Gőresvízi vizsgálat	Viz minős	
										Platin-csoportú sók tartalmát az 1000 részben mával az előző részben alkalmi munk megmér, majd hátkörös részben tárták ki.
1	A nagy szerb temetőbe vezetű út mentén	Tiszta	54	Nyoma	Előfordul	Csekély előfordul	Igen jelentéktelen menny. fordul elő	Egyes növényföredék (Phanaznagerek)	Barnulás	Mint ivóvíz alig használh
2	A vaspálya udvarában	"	60	"	"	"	"	Növényföredék gombaszálakkal (szegfűszeg, szegfűszeg)	"	"
3	Bikár Pál mérnök háza előtt	Kissé zav.	108	Előfordul	"	Előfordul	Igen csekély menny. fordul elő	Növényföredék gombaszálakkal	"	"
4	A városi park előtt	Nagymenny. kagylók	134	"	Előford. tet. mennyiségben	"	Előfordul	Homok s apyagrészecskék	Megfeketed	"
5	A csendű-laktanya előtt	Kissé zav.	135	"	Előford. tet. mennyiségben	"	Csekély menny. fordul elő	Növényföredék homok s agyagrészecskék	"	"
6	Falcone Lőrincz házában (Eügel-sarok)	Tiszta	140	Előfordul	Előfordul	"	Előfordul	Kövös növényföredék és mészkarbonatok	Feketedés	"
7	A városi kórházban	"	170	"	"	"	"	Faszejték gombaszálakkal, egyes monadok, mészkarbonat	Erős meg-barnulás	"
8	A nagy szerb templom udvarában	"	197	"	"	"	"	Növényföredék, gombaszálakkal	Barnulás	"
9	Zsuffa Vincez tanár háza előtt	"	231	"	"	"	"	Kevés növényföredék	"	Rossz ivóvíz
10	Dr. Kronits István háza előtt	"	240	"	Előfordul	"	"	Növényföredék gombaszálakkal, mészkarbonat	"	"
11	Az új róm. kath. templom mellett	"	246	Nyoma	"	"	"	Növényföredék gombaszálakkal	"	"
12	A megyeház udvarában	Kissé zav.	248	Előfordul	"	"	"	Fárszek tetemes gombaszálakkal, egyes monadok, mkarbonat, hom.	"	"
13	A városháza előtt	Nem zavar. de piszkos	280	"	"	"	"	Tetemes mennyiségű növényföred. gombaszálakkal, egyes monadok megfeketed	Jelenték	Igen rossz viz
14	A kis szerb templom előtt	Tiszta	308	"	"	"	"	Növényföredék gombaszálakkal, Barnulás	"	"
15	A honv.-laktanya mellett (Dévai-kert előtt)	"	310	"	Előfordul	"	Előfordul	Növényföredék gombaszálakkal, mészkarbonat	Megfeketed	"
16	Bunyi Károly udvarában	Kissé zav.	410	mennyiség	Előfordul, tet. mennyiségben	Igen tetemes menny. fordul elő	Tetemes menny. fordul elő	Tetemes mennyiségű gombaszálakkal, gombaszálakkal és monadok, valamint vágya gubátok (Kugelfüthchen)	Igen erős megfeketed	Nagy mért. ártalm. ivóvíz

A viznek íze nem vehető műrvadónak a víz jószágának hygienicus szempontból való megbíralásánál, mert tapasztalás szerint: igen gyakran vegyi összetételre egészségtelen viznek jó íze szokott lenni.

A vizvizsgálat a víz szilárd alkotásának mennyiségét meghatározására fektet mindenek előtt a főülyt s ezek mennyiségét véteztet a viznek minőségéről is kiindulási pontul, a brüsseli egészségügyi kongresszus azon határozata alapján, hogy jó ivóvizűnél 100000 részben, csak 50 szilárd alkotásnak szabad jelen lenni, habár 60, 70 sőt 80 szilárd alkotás is még megtűrhető. Hogy a megvizsgált kúttakban salétromos sav nem foglaltatik, ez annak a jele, hogy ennek salétromsavával való oxidálása már befejeztetett, a mit aránylag kedvező körülmények lehetne azon esothen tekinteni, ha ammon és szerves alkotások oly nagy mennyiségben nem volnának jelen.

Oly ivóvizék tehát mint a miénk — igen csekély kivétellel — a mi valamennyi

kütvizeink, melyek chloriszénkéntesek, valamint salétrom s kénsavas összetételűk tartalmaznak, annál gyorsabb s biztosabb okozó úgy az emésztő szervek különböző bántalmának, mint egyéb kórállapotoknak, minél nagyobb mennyiségűt bírnak az emittet viznek, s minél kevésbé vannak egyesek piszkosak, ily vizek ivására.

E végezté különös s nem eléggé ajánlható óvatosságot igényel: a midőn a város belferületében egyetlen egy sem köz-szem magunkút nem található, mely hygienicus követelményeknek megfelelően, oly sok az egészségre kártékony kütvizek közül, a legkevesebb ártalmatlansá kiváltással úgy ivásra, mint használatra, mert a tisztáltnál ugy málati víz (Nutzwasser) ép oly veszélyes lehet, mint a rossz ivóvíz.

A megjelölt vizálatat kedvezőtlen eredményre oly bajokat derített fel, a melyeken segíteni kell, és pedig minél előbb. Míg törvényhatóságunknak módjában nem leend őrteni kúttak által ezen közegészségi tekintetben ógató hatányon gyökeresen segí-

teni, addig a tenn emittet helygymnizsteri körrendelet értelmében is, azon kúttak, melyeknek víze a jelenlegi vizálatnál némilleg is elfogadhatónak kvalifikálnál, valamint azok, melyek a még tovább eszközölendő vizelmzésesnél is esetleg még jóknak bizonyulnának be; alaposan kitisztítandók s eödra megfelelő anyagok (máztéglá, glazirte Backsteine) vagy kongó téglá (klinker cement) felhasználásával az ugynevezett „vad vizék“ keresztülhatalásának, illetve beszívásának megakadályozásán céljából, ártól s szakörökön kiépítendő, vizük pedig szűrők (kavics s homok, vagy szén) alkalmazásával megjavítandó úgy, hogy e tekintetben az egészségsügyi követelmények nem teljesen megfeleljenek, mely után ha tósági feltételek alá helyezve, a kellő óltalomban részteszüljenek.

Dr. Wohlraht József helybeli és kir. ezred-orvos is nagy buzgalommal, már hosszabb idő óta behatón foglalkozván ivóvizünk vegyi elemzésével; kútvizünk minőségének tekintetében, fáradozásában

ugyan ilyen kedvezőtlen eredményre jutott.

E végebb felhívandónak tartom a tekintetes városi tanácsot, hogy ezen megjelölt orvosrendőrlégi vizálat alapján, a helygymnizsteri rendelet s az itt előadottak értelmében, ezen fontos ügyben, a szükséges intézkedéseket, saját hatáskörében minél előbb tegye meg.

A járvány-bizottság által elrendelt vízintézkedések az általam egyelőre Cserenkés és Bánát külterületekben megjelölt felvilágosálat szerint, legnagyobb részben már megtörtettek; csekélyebb mérvben volt — az idő rövidsége s egyéb felmerült akadályok folytán — eddig fogantatásitott.

Megvizsgáltattak továbbá a városi tisztai orvosok által a fennálló 9 kőnéptele 20 bevezetett örömlényűnyál: a bujakkörök a kórházba szállítottak. Orvosrendőrlégi beonolat e hóban nem fordult elő. A köztisztaság kielégítő volt. Az állatok egészségi állapota kedvező volt.

